

State of Punjab v. Harbans Lai (M. M. Punchhi, J.)

ਐਮ. ਐਮ. ਪੰਡੀ ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜਵਾਬਦਾਰ।

1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 304 -ਐਸ. ਬੀ.

6 ਅਗਸਤ 1982 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ II)— ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361— ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਔਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ (1958 ਦਾ XX)— ਧਾਰਾ 5(2) ਅਤੇ 19— ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ —ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ—ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ —ਕੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ - ਡਿਸਟਿੰਕਸ਼ਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਔਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 360 ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਲਾਗੂ ਹਨ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼, ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।
(ਪਾਰਾ 8 ਅਤੇ 12)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ:

- (i) ਇਹ ਐਕਟ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਡ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;
- (ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਨੈਤਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਵਿਦਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਕ, ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸੰਪੂਰਨ ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

- (iii) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ

ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

- (iv) ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੱਥੀ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਸਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(v) ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ। ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 357 ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 357 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ 'ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- (vi) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਦ (ਪਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ) ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ ਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ

State of Punjab v. Harbans Lai (M. M. Punchhi, J.)

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 360 ਅਤੇ 361 ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।

(vii) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਰਜ਼ਗਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋ ਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਐਕਟ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 11)।

16 ਜਨਵਰੀ, 1980, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 360 ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਪੀ.ਸੀ. 1,000 ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ, ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਦੇਣਗੇ। 400 ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ।

ਐਸ.ਐਸ. ਔਲਖ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏਜੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ।

ਨਿਮੋ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.—(ਓਰਲ)।

(1) ਇਹ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 304-SB, 333-SB ਅਤੇ 334-SB 1980 ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮੋਗਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) 1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 304-SB ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 337, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਕਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ

ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ 24 ਨਵੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਸ ਨੰ. ਪੀ.ਯੂ.ਐਫ.-5360 ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ; ਉਸ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 16 ਜਨਵਰੀ, 1980 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਉਪ ਮੰਡਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਵੈਇੱਛੁਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸੀ। ਦਬਾਅ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਪਹਿਲਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 45 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸਨੇ ਨਰਮ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ (ਇੱਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ) ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਆਪਰੇਟਿਵ 'ਤੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 400 ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ।

(3) 1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 333-SB ਵਿੱਚ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀ. ਉਸੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਪਰ 15 ਜਨਵਰੀ, 1980 ਨੂੰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ, ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਵੈਇੱਛੁਤ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਨਰਮ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 100 ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗਤਾਂ ਵਜੋਂ।

(4) 1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 334-SB ਵਿੱਚ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1914 ਦੀ ਧਾਰਾ 61(l)(a) ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 15 ਜਨਵਰੀ, 1980 ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ 400।

(5) ਰਜਿਸਟਰਡ ਏ.ਡੀ. ਪੋਸਟ-ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ 'ਤੇ ਸਕੋਰ, 1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 333-SB ਅਤੇ 304-SB ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸਾਝੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋਵਾਂ

State of Punjab v. Harbans Lai (M. M. Punchhi, J.)

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਰਣਨ, ਪਰ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਲੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ।

(6) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ 1958 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(7) ਮੈਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਰੂਪ ਸਿੰਘ (ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 303-1980 ਦੀ ਐਸ.ਬੀ.) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਅਪੀਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ 30 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਤਫਾਕਨ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਉਸੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਮੋਗਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਫੈਸਲਾ 15 ਜਨਵਰੀ, 1980 ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ' ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਨਿਰਣਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਬਾਰਗੇਨਿੰਗ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਿਣੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਮਿਆਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਲਦਾਇਕ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।”
ਵੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਉਠਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਕੋਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ (ਇੱਥੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 562 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਮੇਤ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਜਿਸ ਪਲ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: -

"ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 562 ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਭਾਗਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(9) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 562 ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 360 ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 562 ਦੀ ਥਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(10) ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੋਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਐਕਟ 1 ਜੂਨ, 1967 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਬਣਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1 ਮਈ, 1966. ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੋਗਾ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360।

(11) ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 361 ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਿੱਠਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਔਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ (1958)। ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ। ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ।

ਵਿਆਪਕ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ: -

- (i) ਇਹ ਐਕਟ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਡ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (ii) ਸਥਿਤੀਆਂ, ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੂਚੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;
- (iii) ਸੀ.ਸੀ.ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 3360 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਪਰੋਬੇਸ਼ਨ i ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

State of Punjab v. Harbans Lai (M. M. Punchhi, J.)

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ > ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

- (iv) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਸਕੋਰ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੜਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ

ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਸਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (v) ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਕਰਟ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਇ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ**, (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 357 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 357 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ **ਜਿਸਨੂੰ** ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- (vi) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਕੈਦ (ਪਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ) ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ

(1) ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 1229(2)।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ

ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ, 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ / ਪਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 360 ਅਤੇ 361 ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।

- (vii) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

F! ' ■!

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ।

ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ (ਵਿਧਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੀਹਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 361 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸੀਹਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਫੈਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ 1958। ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ

State of Punjab v. Harbans Lai (M. M. Punchhi, J.)

ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹਨ।

(13) ਹੁਣ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਪਲੇਅ-ਬਾਰਗੇਨਿੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(14) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਂਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਰੇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਰੈਜ਼ ਪੌਡੈਂਟਸ ਉੱਤੇ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਾਵਾਂਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਲੀਆ-ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰਤਰਫ਼ ਹੈ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ